

A Fővárosi Ítéltábla dr. Madarassy-Nemes Ágnes ügyvéd) által képviselt felperes neve (....) felperesnek, dr. Vadon Gál ügyvéd (....) által képviselt dr. H. G. (.....) alperes ellen szerzői jogsértés megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. július 4. napján kelt, 1.P...../2015/24. számú ítélete ellen a felperes 28. sorszámmal alatti fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és megállapítja, hogy az alperes azzal, hogy a felperes műveit a saját publikációjában engedély és a felperes nevének feltüntetése nélkül felhasználta, megsértette a felperes névfeltüntetéshez fűződő szerzői jogát is. Az elsőfokú per költségeiről akként rendelkezik, hogy a felmerült költségeiket a felek maguk viselik. Az illetékfeljegyzési jog folytán feljegyzett illetékből a felperes és az alperes külön-külön 300.000-300.000 (Háromszázezer-Háromszázezer) forint illetéket köteles megfizetni külön felhívásra az államnak. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyja.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetékből a felperes 540.000 (Ötszáznegyvenezer) forintot, míg az alperes 180.000 (Száznyolcvanezer) forintot köteles megfizetni az államnak külön felhívásra.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 50.000 (Ötvvenezer) forint másodfokú per költséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes azzal, hogy a felperes "H..." című szakdolgozatának és a "K.....?" című cikkének egyes részeit saját publikációjában felhasználta, megsértette a felperes szerzői jogait és a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát.

Kötelezte az alperest, hogy 30 napon belül a jogsértő publikációt ismét tegye közzé az "A & I M." című online folyóiratban akként, hogy a cikk végén a felperesi "H..." szakdolgozatot és a "K.....?" című felperesi publikációt forrásként megjelöli.

Kötelezte az alperest továbbá, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.000.000 forintot.

A fentieket meghaladóan az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 185.420 forint per költséget.

Végül akként rendelkezett, hogy a felperes illetékfeljegyzési jogán feljegyzett illetékből a felperes 420.000 forintot, míg az alperes 180.000 forintot köteles megfizetni a NAV külön felhívására az ott közölt időben és módon.

Az ítélet indokolása szerint a felperes a P.T.E-i Karán részesült mesterképzésben, melynek során "H....." címmel nyújtott be szakdolgozatot. A szakdolgozat opponense az alperes volt, az a felperes

több mint 500 fő magyar egészségügyi szakdolgozóval végzett országos szintű felmérésén alapult. A szakdolgozat a feltett kérdésekre adott válaszokat grafikonokon dolgozta fel és azokat elemezte. A szakdolgozat benyújtását követően a felperes a dolgozat lényegét összefoglalva az I. szaklapban 2013 novemberében megjelentette **"K.....?"** című cikkét.

Az alperes szerzőtársaival együtt 2014. május 24-én az **A & I M.** című online folyóiratban angol nyelvű publikációt jelentetett meg. A publikáció jelentős része a felperesi szakdolgozat szó szerinti vagy tartalmi átvétele (12 oldalból 7 oldalnyi). Az alperesi publikáció elsősorban a felperesi szakdolgozat vizsgálati módszerének, mintaválasztásának, az adatgyűjtési módszereknek a leírásával, illetőleg a kapott válaszok kiértékelésével kapcsolatos részeit emelte át.

A felperes felhívta az alperest a jogsértő magatartás abbahagyására, majd ezt követően az alperes eljár az online folyóiratnál a felperes nevének feltüntetése céljából. 2014 augusztusától a felperes neve pontatlanul (G. I.-ként) és téves munkahelyre hivatkozással feltüntetésre került a szerzők között az online folyóirat nyomtatott verziójában.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes azzal, hogy a 2014. május 24-én az **"A & I M."** című online folyóiratban egy angol nyelvű publikációt tett közzé „A.....D.” cím alatt megsértette a felperes névviseléshez, illetve a nyilvánosságra hozatallal kapcsolatos szerzői jogát. Kérte, hogy a bíróság kötelezze elégtételadásra az alperest oly módon, hogy az online folyóiratban a publikációt ismételten jelentesse meg akként, hogy azon a felperesi szakdolgozat, illetve a felperesi publikáció forrásként megjelenik. Kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes a sérelmezett publikáció megjelentetésével a felperes személyhez fűződő jogát, ezen belül a jóhírnévhez fűződő jogát megsértette, és kötelezze az alperest 5.000.000 forint összegű kártérítésre (ami a szakdolgozat alapját képező kutatás költsége), továbbá 5.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére jóhírneve és szerzői jogainak megsértése miatt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy csupán az adatgyűjtésre vonatkozó részt használta fel, és a felperesi publikációkban levont következtetéseket, értékeléseket nem vette át. A felperes megkeresését követően ha pontatlanul is, de szerzőtársként feltüntette a felperest, annak pedig, hogy az eredeti publikációban nem szerepelt a felperes a szerzők között, csupán adminisztratív tévedés lehetett az oka. Előadta, hogy a cikk után jogdíjat nem kapott, mivel a publikációért a tudományos életben a szerzőnek kell fizetnie.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét részben alaposnak találta. Határozatát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szjt.) 1. § (2) bekezdés a) pontjára, (3) bekezdésére, 4. § (1) bekezdésére, 9. § (1) bekezdésére, 10. § (1) bekezdésére, 12. § (1) bekezdésére, 16. § (1) bekezdésére, 94. § (1) bekezdés a) és c) pontjára és (2) bekezdésére, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1)-(2) bekezdésére, 2:43. § d) pontjára, 2:45. § (2) bekezdésére, 2:52. § (1)-(3) bekezdéseire és 6:519. §-ára alapította.

Megállapította, hogy az alperesi publikáció nem csupán a kutatás során feltett kérdésekre adott válaszokkal kapcsolatos számadatokat, hanem az azokat megjelenítő diagrammokat, képi kifejezést, a feltett kérdések egymásra épülő láncolatát és a kérdésekre adott válaszok megoszlásából leszűrt összegzéseket, következtetéseket is átvette a felperes szerzői művéből, gyakran nem csak tartalmi azonosságot, hanem teljes szó szerinti azonosságot mutatva, amely a szerző engedélye hiányában szerzői jogsértésnek minősül.

A névviseléshez fűződő jog körében azt hangsúlyozta, hogy noha a szerző hozzájárulása nélküli

felhasználás a szerző vagyoni jogát sérti, de közös szándék hiányában nem teszi őt az alperesi mű társszerzőjévé, ezért a szerzői névjog nem sérülhet, e tekintetben tehát a felperes keresetét elutasította.

Megállapította továbbá, hogy a 2013 novemberében megjelentetett felperesi publicisztika tekintetében a nyilvánosságra hozatal joga sem sérült, hiszen maga a felperes volt az, aki első ízben nyilvánosságra hozta saját cikkét, mely jog jogszerű gyakorlásával a nyilvánosságra hozatalhoz fűződő jog lényegében kimerült. Ezzel szemben azonban a felperesi szakdolgozat nem került nyilvánosságra, az abból vett részek felhasználásával létrejött alperesi publicisztika ezért a felperesnek az ezen szerzői mű tekintetében fennálló nyilvánosságra hozatalhoz fűződő jogát sértette, így a felperes szakdolgozata tekintetében az elsőfokú bíróság a szerzői jogsértést e vonatkozásban megállapította.

A felperes szerzői jogsértésre alapított kártérítési igényét azonban az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak, mert a felperes nem tudta a perben bizonyítani, hogy a kutatásokra fordított költségek kárként jelentkeztek volna az alperesi jogsértő magatartással okozati összefüggésben. Hangsúlyozta, hogy a felperes a szakdolgozat alapjául szolgáló kutatási adatokat a kutatási jogsértéstől függetlenül használta fel, a jogsértés később valósult meg. Mindebből arra következtetett, hogy nincs semmiféle ok-okozati összefüggés a szakdolgozat megírásakor keletkezett költségek és az alperes későbbi jogsértése között. Emellett a felperes kára összecszerúségét sem bizonyította, pusztán egy árajánlatot csatolt egy közvélemény-kutatási cégtől arra vonatkozóan, hogy 2015-ben milyen költségek mellett vállalna hasonló volumenű felmérést, ezt azonban az elsőfokú bíróság nem találta elegendőnek.

Az elsőfokú bíróság a felperes jóhírnév sérelmével kapcsolatos keresetét sem találta megalapozottnak. Hangsúlyozta, hogy a felperes jóhírének, szakmai reputációjának sérelmét nem az alperes szűkebb értelemben vett közlése, hanem épp annak hiánya alapozta meg. Az a tény ugyanis, hogy úgy használta fel a felperesi alkotás egyes részleteit, hogy nem hozta kapcsolatba a felperest ezzel a művel olyan helyzetet teremtett, hogy a felperes szakmáján belül utóbb kényelmetlen helyzetbe került, tőle annak jogát, hogy a kutatási eredményeket magáénak tudja, elvitathatták.

Az elsőfokú bíróság utalva a Pp. 163. §-ának (3) bekezdésére köztudomású tényként fogadta el, hogy az alperesi jogsértés folytán a felperes elesett egy nemzetközi publikáció okozta elismeréstől, amely álláspontja szerint nyilvánvaló és külön bizonyítást nem igénylő szakmai hátrány a felperes oldalán. A jóhírnév és a szerzői jogok megsértésével kapcsolatosan az elsőfokú bíróság a felperest ért sérelem kompenzálására 1.000.000 forint összeget látott arányban állónak a jogsértés súlyára és arra is tekintettel, hogy a felperes a köztudomású hátrányon túl egyéb szakmai, életvitelbeli változást nem adott elő és nem bizonyított. Mindezekre tekintettel a keresetnek részben helyt adva a rendelkező részben foglaltak szerint marasztalta az alperest.

Az ítélettel szemben mindkét peres fél fellebbezést nyújtott be. Az alperes fellebbezését az elsőfokú bíróság 30. sorszámú végzésével hivatalból elutasította.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset szerinti döntés meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a tényállás hiányos, pontatlanságokat, illetve olyan állításokat tartalmaz, amelyek alátámasztására nem került sor.

Tévesnek tartotta a fellebbezés az elsőfokú ítélet azon megállapítását, amely a felperes névviseléshez való jogsérelmét nem látta megállapíthatónak. E körben arra hivatkozott, hogy amennyiben előzetesen megkérdezte volna az alperes a felperest, úgy a felperes kérhette volna a

publikáción nevének feltüntetését, ez azonban elmaradt, így a felperes jogsérelme fennáll. Az alperes semmiféle bizonyítékát nem adta az ítéletben tényként rögzített állításának, mely szerint a felperes felszólítására eljár a nevezett szaklapnál a felperes nevének feltüntetése céljából. Ezzel szemben ténylegesen az első alkalommal a cikk úgy jelent meg, hogy még a felperes nevéhez hasonlatos név sem került abban feltüntetésre. A felperes nevét, szakdolgozatát és cikkét forrásként hivatkozva a publikáció máig nem tartalmazza, és bár az elsőfokú ítélet a szerzői jogsértést megállapította, ezen helyzet javítására az alperest nem kötelezte, sem a felperes szakdolgozatának, sem cikkének forrásanyagként történő megjelölésére. Állítása szerint irreleváns, hogy a felperes cikke a M. T. M. T.-ban szerepel, mivel ez a kutatás az alperes nevéhez kötődik, ezzel az alperes a felperestől a kutatást elvette, a pontatlan név megjelentetése pedig ezen a tényen nem változtatott. A felperest előmenetelére nézve is megkárosította az alperes, saját művére ugyanis hiába hivatkozik, ha vele szemben egy egyetemi professzor munkája áll. Mindezekre tekintettel az elsőfokú ítélet messzemenően téves abban a tekintetben, hogy az alperes a felperesnek kárt nem okozott, a károkozás megtörtént és az folyamatosan fennáll, hiszen a publikációban változtatás nem volt, a kár nagyságát pedig a felperes bizonyította.

Az alperes károkozását a felperes kellően, megfelelő bizonyítékokat szolgáltatva alátámasztotta, ennek lényege, hogy a felperes végezte el a felmérést, járta az országot, egyeztetett és osztotta szét a kérdőíveket, majd elemezte az adatokat és összesítette azok eredményét, hozott létre a szemléltetésükre grafikonokat, nyomtatott, utazott, az alperes pedig a kutatást a világhálón saját szerzősége mellett azt saját munkájaként feltüntetve megjelentette. Az így felmerült kár bizonyítására csatolta a felperes az adatok gyűjtésére vonatkozóan beszerzett árajánlatot, amely egyebekben az elemzést, az eredmények és a következtetések levonását, az egyéni munkát, illetve annak díját nem is tartalmazza.

Elfogadhatatlannak tartotta a felperes fellebbezésében a törvényszék perköltség körében hozott döntését is. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a pervesztesség-pernyertesség arányát a jogsértés megállapítása ellenére 30-70%-ban állapította meg a felperes hátrányára, ezért külön kérte ennek megváltoztatását és a felperes teljes pernyertességének kimondását.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet felperes fellebbezésével támadott részének helybenhagyására irányult.

Az alperes elutasított fellebbezése következtében fellebbezéssel nem volt támadott az elsőfokú ítéletben megállapított szerzői jogsértés, az azzal kapcsolatos jogkövetkezmények és az alperest 1.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezés, ezért azokat a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján nem érintette.

A fellebbezés az alábbiak szerint, kis részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges mértékben lefolytatta, a tényállást az így rendelkezésre álló adatok alapján helyesen állapította meg. A fellebbezett körben az érdemi döntését azonban a Fővárosi Ítéltábla csak részben osztotta, az elsőfokú ítélet indokaihoz - a fellebbezésben foglaltakra tekintettel - az alábbiakat fűzi.

A perben nem volt vitás, hogy a felperes "H....." címet viselő szakdolgozata és a „K..pátia” című, 2013 novemberében megjelent cikke a felperes szellemi tevékenységén alapuló szerzői mű.

A felperes műve az Szjt. 1. § (2) bekezdés a) pontja szerinti szakirodalmi mű. A szakirodalmi művekben feldolgozott egyes kutatási adatok önmagukban nem állnak szerzői jogi védelem alatt, az egyéni, eredeti jelleg az egyes kutatási eredmények sajátos leírásában, valamint ezen adatok egyéni,

eredeti összeválogatásában jelentkezhet. Ez a kritériumrendszer műtípusonként eltérő lehet. Bár általános a szakirodalmi művek területén, hogy egyes szerzők más műveket használnak fel forrásul saját művük megírásakor, azonban előírás, hogy a felhasználás - az Szjt.-ben taxatív módon szabályozott szabad felhasználás eseteit (pl. idézés, átvétel) kivéve - a szerző engedélyéhez kötött. A szakirodalmi műveknél a legelterjedtebb szabad felhasználási eset az idézés (Szjt. 34. § (1) bekezdése), ami egy műrészlet saját műbe történő átemelését jelenti az átvevő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben, az eredetihez híven, a forrás és a szerző megnevezésével. Átvételnek minősül ezzel szemben a mű olyan mértékű felhasználása más műben, amely az idézést meghaladja (Szjt. 34. § (2) bekezdés utolsó mondata), a név és forrás feltüntetésének kötelezettsége itt is fennáll. Amikor pedig a szerző úgy vesz át és alkot tovább egy műrészletet, hogy eközben az idézés vagy az átvétel szabályain túlmegy, ez a felhasználás átdolgozásnak minősül (Szjt. 29. §), amely már csak az eredeti szerző engedélyével lehetséges.

Az Szjt. 101. §-ának (1) bekezdése szerint jogvitás ügyben felmerülő szakkérdésekben a bíróságok és más hatóságok szakvéleményt kérhetnek a Hivatal mellett működő szakértő testülettől, aki szerzői jogi ügyekben a legkompetensebb szakértői szerv. A perbeli esetben a felperes a pert megelőzően maga kért szakértői véleményt a Testülettől, amelyet csatolt és azt az elsőfokú bíróság a peranyag részévé tette. A másodfokú bíróság a szakvélemény felhasználhatóságát aggálytalannak látta, annak megállapításait egyebekben az alperes sem vitatta.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület a felperes megkeresésére készült SzJSzT-..../14. számú szakértői véleményében az érintett szövegek egybevetése eredményeként megállapította, hogy a felperes által feldolgozott kutatási eredmények mind leírásukban, mind összeválogatásukban, mind pedig grafikonos ábrázolásukban visszaköszönnek az angol nyelvű, alpereshez köthető publikációban, anélkül azonban, hogy idézésre, illetve átvételre utalás lenne. A sérelmezett publikációban visszaköszönő kutatási adatok ismertetésének sorrendje részben a szakdolgozatot, részben a „K...?” című cikket követi. Emellett számottevő (közel 98 %-ot kitevő) egyezés mutatkozik az érintett témakört érintő grafikonok tekintetében a szakdolgozat, illetve nagy részben a magyar nyelvű cikk esetében, mely részek az angol nyelvű cikk mintegy 80 %-át teszik ki (SzJSzT-..../14. számú, a keresetlevélhez F/1. szám alatt csatolt szakvélemény 9. oldal első bekezdése).

A fentiek alapján az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részében megállapította az engedély nélküli felhasználás miatt a jogsértést. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy ez nem átvételnek, hanem átdolgozásnak minősül, amihez szintén az eredeti szerző engedélye szükséges.

Nem értett egyet azonban az elsőfokú bíróság álláspontjával a névjogi sérelem tekintetében. A névfeltüntetés joga a szerzőt művének valamennyi felhasználásakor - az abból történő átvétel, idézés vagy annak átdolgozása esetén - egyaránt megilleti (Szjt. 12. §), erre helytállóan utalt a felperes a fellebbezésében. A Szakértő Testület vizsgálata eredményeként megállapította, hogy az "A & I M." című online honlap első oldalán megjelölt szerzők között a felperes neve egyáltalán nem, míg a cikk címét követően és annak egyes oldalai fejlécén helytelenül, „Göbolyös Ildikó” néven téves munkahelyre utalással került feltüntetésre. A szerző elvitathatatlan joga, hogy szerzői minőségét senki ne vonja kétségbe, ezért az elsőfokú bíróságnak a felperes névfeltüntetésére irányuló kereseti kérelmét elutasító döntése megalapozatlan volt. Az alperes e körben előadott hivatkozása - amely szerint nem szándékosan, hanem adminisztratív tévedésből maradt el a felperes nevének feltüntetése, amelynek korrigálása iránt annak észlelését követően azonnal intézkedett - egyrészt nem bizonyított, másrészt figyelembe sem vehető, mivel objektív jogsértésről lévén szó a szándékosság, illetve annak hiánya nem értékelhető. A kifejtettek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet vonatkozó részét megváltoztatva a névfeltüntetés elmaradásából származó szerzői jogsértést megállapította.

Eredménytelen volt azonban a fellebbezésének a cikk nyilvánosságra hozatallal kapcsolatos álláspontja. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy a 2013 novemberében megjelentetett felperesi publicisztika tekintetében a nyilvánosságra hozatal joga nem sérült, a felperes ugyanis maga hozta nyilvánosságra cikkét, amivel a nyilvánosságra hozatalhoz fűződő joga lényegében kimerült.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak a kártérítés iránti kereset elutasítása tekintetében kifejtett álláspontjával is. Helytállóan állapította meg, hogy a felperes által megjelölt vagyoni károk az alperes jogsértő magatartásával releváns oksági kapcsolatban nem állnak, azok egyebekben a jogsértés megtörténte előtt merültek fel.

Nem vezetett eredményre a fellebbezésnek a sérelemdíj felemelésére irányuló indítványa sem. Az elsőfokú bíróság a köztudomás alapján bekövetkezett hátrány kompenzálására megfelelő mértékű sérelemdíjat határozott meg ítéletében, annak felemelésére a másodfokú bíróság a fellebbezés alapján sem látott lehetőséget arra is tekintettel, hogy a megítélt 1.000.000 forint a kialakult ítélkezési gyakorlat szerinti felső határhoz közelít. Annak ellenére, hogy a másodfokú bíróság a névjogi sérelmet is megállapíthatónak találta, nincs további hátrányos körülmény a felperes oldalán, amit az elsőfokú bíróság ne értékelt volna már. Nyilvánvaló, hogy annak ténye, miszerint a felperes elesett egy nemzetközi publikáció okozta elismeréstől a felperes oldalán hátrányként jelentkezik, ezt meghaladó egyéb szakmai, illetve életvitelbeli változást azonban - ahogyan azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság ítéletében - a felperes nem igazolt.

A kifejtettek következtében a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve annak fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes azzal, hogy a felperes műveit a saját publikációjában engedély és a felperes nevének feltüntetése nélkül felhasználta, megsértette a felperes névfeltüntetéshez fűződő szerzői jogát is.

Mindez megváltoztatta a pernyertesség-pervesztesség arányát az elsőfokú eljárásban, amelyet közelítőleg azonosnak ítélve a másodfokú bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdésének második fordulata alapján akként rendelkezett, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

A másodfokú eljárásban túlnyomórészt (75%-ban) pervesztes felperest a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes oldalán felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2), (5) és (6) bekezdése, valamint a 4/A. § (1) bekezdése alapján mérlegeléssel, az elvégzett tevékenységgel arányban állóan megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére. A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték viselésére vonatkozó rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén, valamint a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 81. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2018. február 13.

Dr. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

Dr. Mózsik Tímea s.k.
előadó bíró

. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelűl: